

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑. ความเป็นมาของปัญหา

สังคิตยวงศ์แต่งขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระวันรัตน์วัดพระเชตุพน แต่งขึ้นขณะดำรงสมณศักดิ์เป็นที่พระพิมลธรรม เมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๒ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชในคราวทำสังคายนาครั้งที่ ๙ เป็นภาษามคธจารลงใบลานจำนวน ๗ ผูก^๑ คัมภีร์สังคิตยวงศ์นี้เป็นคัมภีร์ที่บ่งบอกถึงรอยต่อทางด้านภาษาบาลีระหว่างสมัยอยุธยากับรัตนโกสินทร์ มีลักษณะที่พิเศษกว่าหนังสือเล่มอื่น กล่าวคือเป็นคัมภีร์ประเภทวังสปรณที่กล่าวถึงการสังคายนาและยกเอาการสังคายนามาเป็นชื่อเรื่อง เป็นวรรณคดีภาษาบาลีที่แต่งเป็นเล่มแรกของกรุงรัตนโกสินทร์ เนื้อหาเป็นลักษณะของพงศาวดาร ซึ่งเขียนขึ้นระหว่างการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงบ้านเมืองหลังจากกรุงศรีอยุธยาแตกและในส่วนที่เป็นพงศาวดารบางส่วน ผู้ประพันธ์ก็ให้เห็นเหตุการณ์จริง การแต่งมีลักษณะสังเกตได้ว่าเป็นภาษาบาลีที่คนไทยคุ้นเคย กล่าวคือมีลักษณะเป็นคำพูดที่เป็นสำนวนภาษาไทย จัดได้ว่าเป็นการแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงของภาษาบาลีในประเทศไทยอีกประการหนึ่ง คัมภีร์สังคิตยวงศ์นี้ได้คัดลอกเนื้อความจากคัมภีร์ต่าง ๆ มานำเสนอ ลักษณะของภาษาจึงมีหลายสำนวน และบางครั้งสมเด็จพระวันรัตน์ผู้ประพันธ์ก็ปรับปรุงให้มีเนื้อความที่สละสลวย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน่าค้นคว้าทางด้านภาษาและการประพันธ์อย่างละเอียด เพราะเป็นคัมภีร์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากการแต่งภาษาบาลีที่ สืบทอดกันมา และผู้แต่งเป็นบุคคลที่ได้รับการศึกษาภาษาบาลีในสมัยอยุธยาตอนปลาย นอกจากนี้คัมภีร์สังคิตยวงศ์ยังมีอิทธิพลต่อการแต่งคัมภีร์ภาษาบาลีในสมัยรัตนโกสินทร์ รวมถึงเป็นวรรณคดีบาลีที่แต่งขึ้นในประเทศไทย ในช่วงการสร้างบ้านสร้างเมือง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ทางด้านภาษาการประพันธ์ของคัมภีร์เล่มนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

^๑ กรมศิลปากร, วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ เล่ม ๓. (กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, ๒๕๓๖), คำนำ.

๑.๒. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- ๑.๒.๑. เพื่อศึกษาลักษณะคัมภีร์ที่มีลักษณะเป็นวงสปรกรณ์
- ๑.๒.๒. เพื่อศึกษาลักษณะเฉพาะของการประพันธ์
- ๑.๒.๓. เพื่อศึกษาการใช้ภาษาบาลีตลอดจนลีลาโวหาร
- ๑.๒.๔. เพื่อศึกษาวิธีการอ้างอิงเนื้อความจากคัมภีร์ต่าง ๆ

๑.๓. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยตามเรื่องต่อไปนี้

- ๑.๓.๑. ศึกษาลักษณะของการแต่งคัมภีร์ประเภทวงสปรกรณ์
- ๑.๓.๒. ศึกษาลักษณะเฉพาะของการประพันธ์และภาษา
- ๑.๓.๓. ศึกษาลักษณะเฉพาะการใช้โวยากรณ์ในสังคีตยวงศ์
- ๑.๓.๔. ศึกษาข้อเปรียบเทียบระหว่างสำนวนภาษาบาลีในคัมภีร์สังคีตยวงศ์กับคัมภีร์ที่อ้างอิง
- ๑.๓.๕. คัมภีร์ที่จะใช้ศึกษาวิเคราะห์นั้น จะใช้คัมภีร์สังคีตยวงศ์ พงศาวดาร เรื่องสังคายนา

พระธรรมวินัย ซึ่งแปลโดย พระยาปริยัติธรรมธาดา (แพ ตาลลักษมณ)

๑.๔. ประโยชน์ที่ได้จากงานวิจัย

- ๑.๔.๑. จะได้ทราบถึงลักษณะคัมภีร์ที่มีลักษณะเป็นวงสปรกรณ์
- ๑.๔.๒. จะได้ทราบถึงลักษณะเฉพาะของการประพันธ์
- ๑.๔.๓. จะได้ทราบการใช้ภาษาบาลีตลอดจนลีลาโวหาร
- ๑.๔.๔. จะได้ทราบวิธีการอ้างอิงเนื้อความจากคัมภีร์ต่าง ๆ

๑.๕. วิธีดำเนินการวิจัย

- ๑.๕.๑. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
- ๑.๕.๒. รวบรวมหลักฐานที่เป็นคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา หนังสือต่าง ๆ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๓. ในการศึกษาวิเคราะห์จะใช้วิธีการในการนำเสนอเป็นบท ๗

๑.๕.๔. บทสรุป

๑.๖. แหล่งข้อมูล

๑.๖.๑. หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี กรุงเทพฯ

๑.๖.๒. สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑.๖.๓. ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑.๖.๔. หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร

๑.๖.๕. หอสมุดกลางมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๖.๖. หอสมุดวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม กรุงเทพฯ